

DBM-1901100202030301 Seat No. _____

M. A. (Sem. III) (CBCS) (WEF-2019) Examination

June - 2022

Sanskrit : ECT-03

(Kavyalankar of Bhamah Paricheed 1,2

Kavyamimansa Adhyay 1 to 6)

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના / Instructions :

- (૧) કોઈ પણ પાંચ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.
- (1) Attempt any five questions.
- (૨) દરેક પ્રશ્નના સરખા ગુણ છે.
- (2) All questions carry equal marks.

૧ નીચેના પેરેગ્રાફોનું આવશ્યક વિવરણ સાથે ભાષાંતર કરો : ૧૪

1 Translate following passage with explanatory notes : 14

- (૧) इह हि वाङ्मयमुभयथा शास्त्रं काव्यं च । शास्त्रपूर्वकत्वात् काव्यानां पूर्वं शास्त्रेष्वभिनिविशेत । नह्यप्रवर्तित प्रदीपास्तमसि तत्त्वार्थसार्थमध्यक्षयन्ति । तच्च द्विधा अपौरुषेयं पौरुषेयं च ।
- (૨) ‘या दुग्धाऽपि न दुग्धेव कविदोग्धृभिरन्वहम् । रुदि नः सन्निधत्तां सा सुक्तिधेनुः सरस्वती ॥’ इति तत्पूर्वकमध्येतृणां च सुमेधसस्त्वमादिदेश । ततः प्रभृति तमुशनसं सन्तः कविरित्याचक्षते । तदुपच्चारच्च कवयः इति लोकयात्रा ।

૨ નીચેના પેરેગ્રાફોનું આવશ્યક વિવરણ સાથે ભાષાંતર કરો : ૧૪

2 Translate following passage with explanatory notes : 14

- (૧) सा च द्विधा कारयित्री भावयित्री च । कवेरूपकुर्वाणा कारयित्री । साऽपि त्रिविधा सहजाऽऽज्ञर्योपदेशिकी च । जन्मान्तर संस्कारापेक्षिणी सहजा । इह जन्मसंस्कारयोनिरहार्या । मन्त्रतन्त्राद्युपदेशप्रभवा औपदेशिकी ।

(૨) પદાનામધિત્સિતાર્થગ્રન્થનાકરઃ સન્દર્ભો વાક્યમ્ । તસ્ય ચ ત્રિધાઽભિધાવ્યાપારઃ
 इत्यौद्भटाः । वैभक्तः शाक्तः शक्तिविभक्तिमयश्च । प्रतिपदं
 श्रूयमाणासूपपदविभक्तिषु कारकविभक्तिषु वा वैभक्तः । लुप्तास्वप्ति विभक्तिषु
 समाससामर्थ्यात्तदर्थवगतौ शाक्तः । उभयात्मा च शक्तिविभक्तिमयः ।

- ૩ નીચેની કારિકાઓનું ભાષાંતર કરી સમજાવો : ૧૪
- 3 Translate following karikas with explanation : 14
- (૧) નાકવિત્વમધર્માય વ્યાધયે દણ્ડનાય વા ।
 कुकवित्वं पुनः साक्षान्मृतिमाहुर्मनीषिणः ॥
- (૨) ન નિતાન્તાદિમાત્રેણ જાયતે ચારુતા ગિરામ્ ।
 वक्राभिधेयशब्दोक्तिरिष्टा वाचामलङ्कृतिः ॥
- ૪ નીચેની કારિકાઓનું ભાષાંતર કરી સમજાવો : ૧૪
- 4 Translate following karikas with explanation : 14
- (૧) શ્રવ્યં નાતિ સમસ્તાર્થં કાવ્યં મધુર મિષ્યતે ।
 आविद्वदङ्गनाबालप्रतीतार्थं प्रसादवत् ॥
- (૨) ક્રિયાયાઃ પ્રતિષેધે યાતત્ફલસ્ય વિભાવના ।
 ज्ञेया विभावनैवासौ समाधौ सुलभे सति ॥
- ૫ ‘પ્રતિભા’ અને ‘વ્યુત્પત્તિ’ અંગેના રાજશેખરના વિચારો જણાવો. ૧૪
- 5 Describe the Rajshekhar's views about प्रतिभा and व्युत्पत्ति: 14
- ૬ કાવ્યપાકસ્વરૂપ અંગે રાજશેખરે નોંધેલા વિવિધ મંતવ્યો ચર્ચો. ૧૪
- 6 Discuss various views narrated by Rajshekhar about 14
 काव्यपाकस्वरूप
- ૭ ભામહ અનુસાર કાવ્યના વિવિધ ભેદો દર્શાવી રીતિ વિશેનો તેનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. ૧૪
- 7 Delineate various divisions of काव्य according to भामह and 14
 elucidate his concept of रीति:

- ૮ ભામહ અનુસાર મહાકાવ્યના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. ૧૪
- 8 Discuss the characteristic of epic according to Bhamah. 14
- ૯ નીચેની ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- 9 Write the following short notes : 14
- (૧) કવિપ્રકારા:
- (૨) શાસ્ત્રનિર્દેશ:
- ૧૦ નીચેની ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- 10 Write the following short notes : 14
- (૧) ભામહ અનુસાર કાવ્યપ્રયોજનો.
- (1) काव्यप्रयोजनानि according to भामह
- (૨) વાચાદોષ ચતુર્વિધમ્
- (2) वाचादोषं चतुर्विधम्
-